

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, daliran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko postopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 34.

V Ptuj v nedeljo dne 20. avgusta 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani prige in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Kanal in električno podjetje na spodnjem dravskem polju.

(2. nadaljevanje*)

V zadnjih dveh številkah našega lista smo nakratko poglobitve točke o dobičkonosnem pomenu tega velikanskega podjetja omenili. Proti tem dejstvom ne more niti največji nasprotnik električnega podjetja niti ene resne in pametne besedice ziniti. Kajti z resnico se je pač težko spoprijeti. Gotovo je, da ima cela zadeva tudi nekaj slabih posledic, kar je pa sicer pri vsaki stvari samo ob sebi umevno. Ali slabih posledic je veliko manj nego dobrih in zato mora vsak nenahujskani človek z veseljem idejo pozdraviti. Gre se vedno za splošni gospodarski blagor in ne samo za posameznike. In splošni gospodarski blagor bi podjetje gotovo pospeševalo.

Kdo mora tajiti, da bi pomenilo podjetje veliki gospodarski razvitek celega okraja? No, z gospodarskim razvitkom bi tudi narasla vrednost zemlje in njenih pridelkov, naraslo bi splošno blagostanje. Posestnikom bi bilo mogoče, da z najmodernejšimi napravami zemljo obdelujejo. Agrarne operacije, ki so tako potrebne in se jih vedno zahteva, bi podjetje pospeševalo in uresničilo. Proti temu vsemu pa imajo nekateri le neko prazno kričanje, češ: našo zemljo nam hočejo vzeti. Za božjo voljo, saj vendar ne živimo v času roparskih vitezov! Podjetje zahteva in kupi po primerni cenile toliko zemlje, kolikor se je neobdobjno potrebuje. In to razmeroma ni veliko. Komaj 1/2 orala pride srednje vzeto na vsakega posameznega posestnika; to gotovo ni posebno veliko z ozirom na ostali del zemlje. Pomisliti se mora pa tudi, da dviga podjetje vrednost zemlje, kar bode gotovo večje vrednosti nego je vrednost oddane polovice orala. To si lahko vsak izračuna, kdor ima in hoče misliti. Ako imam 10 oralov slabe, močvirnatega zemljišča, potem ne bodem mnogo revnejši, ako oddam za gotovi denar pol orala; pač pa me čaka lepša bodočnost, ako se mi potem zemljo izboljša in s tem pridelke pomnoži; 9 1/2 oralov dobre, po melioraciji izboljšane zemlje je gotovo več vredno nego 10 oralov močvirja.

K vsemu temu pride še nekaj: Kdor nasprotuje temu domačemu električnemu podjetju, ta koristi hrvaškemu podjetju. Ako bi se torej rešil trmoglavosti ali zagriženosti podjetju na spodnjem dravskem polju škodovalo, imeli bi le na Hrvaškem od tega dobiček. In smejali bi se nam, ki smo se branili proti gospodarskemu zapredovanju. Le pomislimo, da so naši pradedje desetkrat take kozle streljali. Bali so se vsake nove železnice, samo zaradi par poštnih fur. Tako je zaostalo mesto Ptuj. Ako bi se znali svoj čas ptujski meščani potegovati za svoje

pravice, peljala bi glavna proga železnice čez to mesto in bi bil danes Ptuj najmanje to, kar je Maribor. Ali naj bodemo zdaj tudi tako kratkovidni? Ali naj se branimo tistega, kar bodejo Hrvatje z veseljem pobasali? Res, potem bi bili vredni, da se nam še slabše godi...

V prihodnji številki hočemo na podlagi številke še nekatere poglobitve točke popisati. Sodbo pa pripustimo ljudstvu. Sicer pa naj še danes nekaj omenimo: tisti, ki najbolj rogovilijo proti nameravanemu električnemu podjetju, sami nimajo dosti za izgubiti. S hujskaci se še ni nobene velike zadeve izvršilo! Ljudje nahujskati in jim škodovati, to pač ni težavno; bolj težavno je, ljudi pomiriti in jim pomagati... Sicer pa je postalo že mnogo nekdanjih nasprotnikov podjetja pametnih. Cela vrsta odličnih mož na dravskem polju je predruščilo svoje mnenje in se danes zavzema za to podjetje. Mnogo občin je tudi že svoje pritožbe nazaj potegnile in mislimo, da je to najpametnejše. Kajti s temi pritožbami, ki vsebujejo jako malo stvarnega, se vendar ne more ničesar doseči. Bolje je, ako stopijo občinski možje prizadetih krajev v zvezo z električnim podjetjem in skušajo v resnem pogovoru kolikor mogoče ugodnosti za svojo občino pridobiti. Tako so nekatere občine že storile in to je iz stališča ljudstva edino prava pot. Opozarjamo torej moze v prizadetih krajih dravskega polja na to okoliščino. Glavni cilj nam bodi vsem: koristiti ljudstvu, v kolikor je to mogoče in imeti vedno pred očmi gospodarsko bodočnost!

Telegram. Ravnokar smo sprejeli sledeči telegram: Naš cesar podelil je zakonskemu načrtu o prenosni vodnih pravic cesarsko predsankcijo. Deželni šefom se je že sporočilo, da predložijo ta načrt v jeseni deželnim zborom, ki ga bodejo samoumevno v gospodarskem interesu dežel sprejeli.

Ta telegram je za predmet našega članka prav velikega pomena. Omenjeni postavni načrt o prenosni vodnih pravic je namreč toliko kakor sprejet, ker mu je sam cesar podelil prvo potrdilo. V tem načrtu pa stoji m. dr. tudi določba, da se razširi ekspropriacijska določila tudi na poslopja. Doslej so veljala ta določila edino za zemljišča, katera je moral v slučaju javne potrebe in v zmyslu cesarske postave vsakdo oddati ali prodati; zdaj pa bode veljalo to tudi za posestva. Pri temu bi še nekaj opomnili: kdor ima srce za splošni blagor in kdor pozna cesarske postave, ta se velevkoristnemu električnemu podjetju ne bode upiral. Kajti nikdo tega podjetja ne bode vstavljal. In mnogo bolje je še vedno, da se zemljišča in poslopja v dogovoru s podjetjem samim ceni, nego da bi se cenitev sodnjari pripustila... Pametni možje nas bodejo gotovo razumeli!

Mi torej še enkrat z ozirom na ta telegram pravimo: misliti, misliti in še enkrat misliti, — potem šele soditi!

„Mi moramo v prvi vrsti misliti na proizvajalce, to je na rokodelca in na kmeta. In stan, ki od teh živi, pride šele v drugi vrsti. Ljudje pa, ki ničesar ne proizvajajo, ki hodijo oblečeni kakor Salomo v svoji krasoti, nas nič ne brigajo“

Knez Bismarck.

Politični pregled.

Jesenski program naše vlade je precej obširen. Politične počitnice bodejo prav kratke. Že septembra meseca se bodejo pričela pogajanja zaradi češkega deželnega zbora, v katerem vlada še vedno narodnostna obstrukcija. V drugi polovici decembra meseca se bode obnemem s češkim tudi ostale deželne zbere skicalo. Težko bode šlo s štajerskim deželnim zborom, kjer onemogočijo brezvestni prvaško-klerikalni poslanci vsako delo. Upamo, da se bode našel primerni izhod, da ne bode ljudstvo zopet za politične grehe slovensko-prvaških poslancev trpelo. Sredi oktobra stopi tudi državni zbor skupaj.

Odstopil je vojni minister pl. Schönaich. Govori se, da je imel s prestolonaslednikovo stranko na dvoru nasprotja. Schönaicha se je smatralo vedno za enega najboljših in najnadarjenjših vojnih ministrov naše države in je njegov odstop na vsak način splošno obžalovati.

Draginja. Iz Prage se poroča, da je odbor združenih avstrijskih sladkornih rafinerij sklenil, da se zopet zviša cena sladkorja za 1 krono pri sto kilogramih. To vedno zvišavanje cen najpotrebnejših živiljskih sredstev je posledica profita lačnih kartelov visokih kapitalistov, katerim je vbogo ljudstvo le molzna krava. Žalostno pri temu je le, da naša vlada v neverjetni kratkovidnosti take kartele še podpira, namesto da bi jih z vsemi silami zatrla. Ljudski blagor je menda le več vreden nego nenasitno žrelo večidel judovskega kapitalizma.

Boambo vrgli so neznani zločinci pri zgradbi mornarske kazine v Ptuj. Praviijo, da so to štrajkujoči zidarji storili.

Ogrski učitelji se bodejo odsljej morali nemščino učiti. Tako se glasi odluk naučnega ministra. Madžari torej prav dobro poznajo potrebo znanja nemškega jezika. Naši prvaki pa ne znajo drugega, nego proti nemščini hujskati.

Napadel hrvaški nahujskanec Matavšek v Zagrebu hrvaškega bana in ga pretepel. Napad se je izvršil iz političnih vzrokov. Napadalca so zaprli.

Na Angleškem pojavili so se v zadnjem času velikanski štrajki, ki so se pa končno v pravcate bitke razvili. V Liverpoolu in drugih mestih je množica pričela barikade graditi in na vojaško streljati. Prišlo je do krvavih bojev. Zdjaj štrajka 600.000 angleških železničarjev. Nasilje vlada po vsej deželi, — lakota pa bode posledica teh nepremišljenih nasilnih bojev. Organizirano delavstvo se gotovo ne more strinjati s takim nasiljem. Kajti z uničenjem tuje lastnine, s poboji itd. si ne bodejo ničesar pridobili.

* Glej 32. in 33. številko „Stajerca“. Op. uredn.